

HATÁROZAT KIVONAT

Készült Hortobágy Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2023. március 28-ai rendes, nyílt ülésének jegyzőkönyvéből

41/2023. (III. 28.) Hö. hat.

1. Hortobágy Község Önkormányzata Képviselő-testülete elfogadja a határozat mellékletét képező 2023-2028. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot és hatályon kívül helyezi a 2018-2023. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot.
2. A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy a 2023-2028. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot írja alá és a Képviselő-testület döntéséről a határozat megküldésével tájékoztassa a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságot.
3. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy gondoskodjon a 2023-2028. időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott feladatok határidőben történő teljesítéséről, illetve a megfogalmazott intézkedési tervek folyamatos felülvizsgálatáról.

Felelős: Jakab Ádám András polgármester, dr. Koroknai-Bokor Erzsébet kirendeltség-vezető, Könnöy Juliánna intézményvezető, Kissné Tóth Emma településfejlesztési- és gazdasági csoportvezető, Sári Ádám településfejlesztési menedzser

Határidő: azonnal, illetve folyamatos.

Jakab Ádám András s.k.
polgármester

Szilágyi Gábor s.k.
jegyző

/Kiadmány hitelül/

Beigazolt - Mátócsa Nővér

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**Hortobágy
Község Önkormányzata**

2023-2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	7
Célok	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	24
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	34
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	36
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	39
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	42
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	44
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	45
1. A HEP IT részletei	45
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	45
Jövőképünk	46
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	47
3. Megvalósítás	50
3.1 A megvalósítás előkészítése	50
3.2 A megvalósítás folyamata	50
3.3 Monitoring és visszacsatolás	53
3.4 Nyilvánosság	53
3.6 Érvényesülés, módosítás	54
4. Elfogadás módja és dátuma	55

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Hortobágy Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Történelmi háttér:

Az emberi tevékenység nyomai már a fiatalabb kőkorszakból kimutathatók a Hortobágyon. A fémkorszak népei, a népvándorlás kori kultúrák hagyományozták reánk a több ezer éves, földből készült kunhalmokat, melyek vallanak a letűnt korok emberének a természethez, a tájhoz fűződő kapcsolatairól, tanúskodnak az egykori vízrajzi, ökológiai viszonyokról, őrzik a kultúra több ezer éves hagyatékát, értékeit.

Hortobágy a legkorábbi helységneveink közé tartozik. A Hortobágy folyót Hortubaguize (Hortobágyvize) néven már 1009-ben említik. Ekkor István király a folyó környékén lévő birtokai közül néhányat az egri püspökségnek adományozott.

Magának a településnek, illetve birtokainak a neve csak 1067 körül tűnik fel - akkoriban a település már pusztulófélben lehetett.

A középkori Hortobágy-környéki települések (Papegyháza, Máta, Balmaz, Árkusd, Csécs, Derzsegyháza, Szabolcs, Zámmonostora) a XIII-XV. században a mongol, tatár pusztítások következtében, a fellépő pestisvész és az élelemhiány miatt elnéptelenedtek.

Az elnéptelenedett területeket Debrecen város vette birtokba zálogjogon. Külterjes, szilaj jószág tartást végeztek, így virágozhatott fel a magyar szürke marha tartása és lábon való értékesítése. Fontos kereskedelmi útvonalakhoz igazodtak. Ilyen volt a "sóút" is, mely az erdélyi sóbányákból vezetett Budára. A sóút a mai napig állnak a pihenőhelyként megépített csárdák (Látóképi, Kadarcsi, Kishortobágyi, Nagyhortobágyi, Meggyes, Patkós, Kaparó).

A vizes időszakban a hidak jelentették a holtágakon való átkelés lehetőségét. A megélénkülő kereskedelmi és útforgalom tette szükségessé egy fahíd építését a mátai gázlónál. Ezt azonban az áradások elmosták, többször leégett, ezért építették meg 1833-ban Povolny Ferenc tervei szerint a

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

kilenclyukú kőhidat, melynek tövében rendezték a messze földön ismerté vált, 1892-től szabadalmas, engedélyezett hídivásárt.

A Hortobágy egykor rendkívül buja növényzettel, erdőkkel, nádrengeteggel benőtt terület volt! 1855. óta, a Tisza szabályozása után azonban kiszáradt, más természeti képződménnyé alakult. A pusztát tehát legalább annyira emberkéz műve, mint a természeté.

A századforduló után a hortobágyi pusztát egy részén Debrecen város, illetve a debreceni gazdák folytatták gazdálkodó tevékenységet: Kis-Álomzúgban, megalakították a Debrecen-Hortobágyi Magyar Tenyészbika telepet, Árpád-telepen létrejött a törzsjuhászat, Mátán kialakították a kísérleti öntözőtelepet, valamint tógazdaságot üzemeltettek.

A II. világháború után megváltoztak a tulajdonviszonyok, Debrecenről átmenetileg az állam vette át a Hortobágyot Állattenyésztő Nemzeti Telep néven, mely elindulás volt az állami gazdaságok felé. Az ország minden tájáról érkeztek a munkát, megélhetést keresők, majd 1949-től kezdtek működni az önálló állami gazdaságok.

Az ötvenes években megindult a csárda környéki rész betelepülése, a későbbi községközpont kiépülése.

Néhány év alatt felépült egy új falu, mely 1966-ban közigazgatásilag is önállóvá vált.

Hortobágy - megélhetési forrás az itt élő 1600 ember számára, ugyanakkor nemzeti és nemzetközi érték!

Az 1973-ban létrejött Magyarország első nemzeti parkja, a Hortobágyi Nemzeti Park, mely 1999-ben Kultúr-táj kategóriában a Világörökség részévé vált.

Földrajzi háttér

Hortobágy az országban elsőként alapított Hortobágyi Nemzeti Park közepén, Debrecen és Tiszafüred között a 33. számú főút mentén helyezkedik el. Itt található Európa legnagyobb kiterjedésű érintetlen füves pusztája.

A község 28.456 ha közigazgatási területtel rendelkezik, mely alapján az ország legnagyobb községének, illetve 10. legnagyobb településének számít.

Északon Tiszacsege, Keleten Balmazújváros, Dél-Keleten Nagyhegyes, Délen Nádudvar, Nyugaton Tiszafüred, Észak-Nyugaton Egyek települések határolják.

Hortobágy közigazgatási területéhez tartoznak Árkus, Szásztelek, Halastó, Kungyörgy, Mátá, Borsós, Kónya tanyai településrészek, ahol a lakosság több, mint 1/3-a él.

Hortobágy speciális helyzetű település, amely a földrajzi fekvéséből (óriási területen fekszik és messze van a szomszédos településektől) és a tagolt, tanyás település-szerkezetéből adódik.

Hortobágy területe legnagyobb részben legelő (73,5%), rét és mocsár (2,7%), halastó (3,1%), nádas (1,5%), erdő (1,5%), szántó (4,2%), és a fenn maradó 13,5% ún. művelés alól kivont terület (település, út, csatorna). Tájképe közel egyenletes síkság, hol megtalálható az alacsony füves szikes puszták, a lösz, kevés mocsár és patak. A horizonton kiemelkedés egy-egy erdőfolt, és halom.

A puszták felszíni vízfolyásban szegény. A vízfelület csökkenését ellensúlyozzák az újonnan létesített halastavak és víztározók. A pusztát egész Nemzeti Parki területet figyelembe véve jelentős folyók és főcsatornák jellemzik.

Legismertebb a táj hidrológiai tengelyét képező Hortobágy folyó, a Tisza vizével táplált Keleti, és Nyugati Főcsatorna, az Árkus és a Kadarcs-Kösely csatorna.

A felszín alatti vizek közül a növényzet szempontjából legjelentősebb a talajvíz.

A terület az ország egyik legszárazabb vidéke, hol az évi csapadékátlag 500-550 mm. Gyakori az aszályos nyár, amit gyakran belvizes ősz, tél, tavasz követ. Napfényes órák tekintetében (2000-2500 óra/év) az ország leggazdagabb területe. Széljárta táj. Az évnek alig 13-16%-a szélcsendes nap.

A település gazdasági-társadalmi helyzete

A település 1966. január 1-től vált önálló községgé. Lakói többnyire a Hortobágyi Állami Gazdaság (HÁG) alkalmazásában álltak, azonban a rendszerváltást követően a privatizáció során a HÁG dolgozóinak jelentős része munkanélkülivé vált. Különösen nagy problémát okozott ez a külterületeken élők számára, akik a privatizációt követően munkanélküliként, tömegközlekedési kapcsolat híján „ott ragadtak” a tanyákon. A település önkormányzata az állami vagyonból nem részesült, megkapta viszont a több mint 28.000 ha közigazgatási területen élő, akkor még 1800 lakos ellátási kötelezettségét, amelynek nem csak a központban, hanem a gazdasági, kulturális, infrastrukturális és minden szempontból elmaradott 7 tanyai településrészen, -amely a központtól 3-15 km távolságra található - is eleget kell tenni.

A település népsűrűsége az országos átlagnak (107 fő/km²) az 5%-a, (azaz 5,35 fő/km²). A tanyai településrészek lakóinak alapellátása, az infrastruktúra biztosítása, (víz, villany, út, stb.) továbbá a közszolgáltatások végzése – a nagy távolságok miatt – jóval költségesebb, mint egy tömb településen. Emellett a kötelező jogszabályi előírásoknak való megfelelés – benne kiemelten az ivóvíz ellátás, szennyvízelhelyezés és hulladékgazdálkodás – további súlyos terheket ró az önkormányzatra. Tekintettel arra, hogy a község a legközelebbi településtől (Balmazújváros) 25 km távolságra van, ezen fejlesztéseket csak önállóan, jóval nagyobb terhet jelentő beruházási – és üzemeltetési költséggel tudja megoldani.

Hortobágyon a rendszerváltást követően jelentősen csökkent a termelő egységek száma, így pl.: megszűnt a keverőüzem, a baromfikeltető, az export juh vágóhíd (amely jelenleg olasz tulajdonban van bezárva) és a tollfeldolgozó. A libatartás visszaszorításával állattartó telepek tucatja szűnt meg. Ennek következtében a községben alig van működőképes vállalkozás, amely foglalkoztatási és adózási szempontból egyaránt óriási problémát jelent. A településen működő három nagy állami tulajdonú társaságnak (Hortobágyi Nemzeti Park, Hortobágyi Nonprofit Kft., Hortobágyi Halgazdaság Zrt.) kiemelt jelentősége van a térség gazdasági, társadalmi életében. Ezen cégek közül azonban csak a Hortobágyi Halgazdaság működik részvénytársasági formában, így jelentősebb mértékű iparüzési adóbevétel csak ettől a társaságtól származik.

Hortobágy munkaképes lakosságának döntő hányada az említett két gazdasági társaságnál áll alkalmazásban, így ezen gazdaságok működtetése, helyzete, illetve a velük kapcsolatos döntések közvetlenül és közvetve az egész Hortobágy térségére meghatározó hatást gyakorolnak. Súlyos gondot jelent a külterületek szociális és infrastrukturális elmaradottsága, ahol a települési átlaghoz képest jóval magasabb a munkanélküliség, amely a nagy távolságokból, a tömegközlekedés hiányából, az alul képzettségből, a volt állattartó telepek megszűnéséből ered.

Idegenforgalom, turizmus

A Hortobágyi Nemzeti Park Magyarország első nemzeti parkja, melynek szívében található Hortobágy község. A terület Kultúrtáj kategóriában 1999 óta a Világörökség része. Itt található Európa legnagyobb kiterjedésű füves pusztája és a híres hármashatár múemlékegyüttes a Kilenclükú Híd, a Hortobágyi Csárda és a Pásztorház. Ebben a múemléki környezetben található a rendezvényter, melyhez tartozik a kiváló adottságú, Hortobágy folyó partjára épült vízisínpad és a Hídi vásár területe, valamint a folyóparti terület, ahol a hortobágyi hagyományörző rendezvények kerülnek megrendezésre. Hortobágy az ország egyik legismertebb idegenforgalmi célpontjaként évente mintegy 200.000 turistát vonz. A Hortobágyi Nemzeti Park különleges állat- és növényvilága, a páratlan szépség múemléki környezet, az évszázados múltra visszatekintő pásztor -és állattenyésztési kultúra, továbbá az ezeket népszerűsítő rendezvények jelentik Hortobágy vonzerejét. Mivel a község lakói és az itt működő vállalkozások nagy része az idegenforgalomból él, ezért a település-fejlesztés irányát is ez határozza meg.

Az idegenforgalom szempontjából a Hortobágyon a lovaglás, horgászat, vadászat a legnépszerűbb. A lovaglási lehetőség elsősorban a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. mátai telepén adott. A Vadászat esetében vaddisznó, őz, fácán, vadkacsa, vadliba, róka, nyúl elejtésére van kínálat. Vadászattal foglalkozó szervezetek: Hortobágyi Lúdtenyésztő Zrt., Hortobágyi Dolgozók Vadásztársasága, Pusztai Caccia Kft., Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága. Horgászati lehetőségek: jelenleg a Hortobágy folyón a Nyugati főcsatorna bizonyos szakaszán és a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. erre kijelölt csatornáin lehet napi jegyet váltani, Csónakázásra a Hortobágy folyón nyílik lehetőség.

Demográfiai adatok

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	1 410	bázis év
2017	1 370	97,16%
2018	1 323	96,57%
2019	1 297	98,03%
2020	1 286	99,15%
2021	1 285	99,92%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	699	717	1416	49,36%	50,64%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			18	1,27%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	73	72	145	5,16%	5,08%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	22	24	46	1,55%	1,69%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	411	371	782	29,03%	26,20%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	70	60	130	4,94%	4,24%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	123	190	313	8,69%	13,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	303	183	165,57%
2017	309	167	185,03%
2018	313	154	203,25%
2019	313	145	215,86%
2020	318	141	225,53%
2021	323	136	237,50%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	-19,59
2017	-27,34
2018	-21,54
2019	-9,16
2020	-2,32
2021	7,00

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-6,30
2017	-2,88
2018	-11,88
2019	-15,27
2020	-11,61
2021	-9,33

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakónépesség 2016-tól vizsgált száma folyamatos, szignifikáns csökkenést mutat, melynek oka az elvándorlások és a halálozások számának növekedésében, valamint a csökkenő születések számában keresendő. A vizsgált hat esztendő alatt a születésszám mindig elmaradt a halálozások számától és megfigyelhető a tendencia, hogy míg az elvándorlások gyermekes családokat, vagy a fiatal felnőtteket érintenek, addig az ideköltözők jó része az inaktív lakosságszámot növeli. A fenti tendenciák vizsgálatából egyértelműen kiolvasható, hogy településünk öregedési indexe 2016 és 2021 között a másfélszeresére emelkedett, 2021-ben már meghaladja a 237-et. Egy már feldolgozott 2022-es népszámlálási adatot vizsgálva az országos öregedési index 141,1, az Észak-Magyarország régió öregedési indexe 135,9, Hajdú-Bihar Vármegye öregedési indexe 127,6. *Sajnos Hortobágy a legelőregedettebb települések egyike, s nemcsak megyei, hanem régiós, sőt országos szinten is.*

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőségi program célja, hogy Hortobágy továbbra is olyan település maradjon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetett vagy közvetlen formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz. Az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosításán túl egyes társadalmi csoportok esetében olyan támogató lépések megtételére van szükség, melyek az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálják.

Településünk legnagyobb értéke gazdag természeti és idegenforgalmi-kulturális kincseiben, adottságaiban rejlik.

Hortobágy Községi Önkormányzat a következő küldetést tekinti sajátjának: A múlt kulturális és természeti értékeit megőrizni fontos feladatunk. Lényeges küldetés az utókor számára maradandót hátrahagyni és alkotni. Megfelelni a helyi lakosok igényeinek, ugyanakkor a világunk változást sürgető kihívásainak is. A település életét felelősen irányítani, gazdasági, társadalmi és környezeti értékeit minél teljesebben kihasználva fejlődését elősegíteni és a különböző forrásokat felkutatva cselekedni. A lakosság életkörülményeit javítani úgy, hogy közben megőrizzük a helyi hagyományokat, szokásokat, értékeket, valamint figyelembe vesszük az esélyegyenlőségi szempontokat, amelyek áthatják a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a település életének alakítása során.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Hortobágy Község Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Fontos megemlíteni azokat a koncepciókat, programokat és terveket, melyek jóllehet egy-egy szektor konkrét célkitűzéseit és terveit határozzák meg, mégis szervesen és elválaszthatatlanul kapcsolódnak az esélyegyenlőség kérdésköréhez.

- Hortobágy Község Gazdasági programja
- Hortobágy Község Közfoglalkoztatási Terve
- Településfejlesztési Konceptió
- Településrendezési eszközök (HÉSZ, Településképvédelmi rendelet)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Hortobágy Község a Balmazújvárosi Kistérség tagja, valamint a Balmazújvárosi Járás tagtelepülése. A települések önálló „centrumként” működnek funkcionális megoszlásban. A külön-külön jelenlévő közszolgáltatások egy helyre integrálása figyelemmel a települések közötti nagy távolságra a települések gyengítésével járna, ami nem lehet célja a kistérségi szintű együttműködésnek. A megyeszékhelyek jelentős piaci és foglalkoztatási potenciált jelentenek a kistérség számára. A megvalósult autópálya fejlesztések (M3-as és M35-ös) jelentősen oldották a kistérség belső periféria jellegét, az ország centrumtérségeivel és a keleti szomszédos államokkal (Románia, Ukrajna) lényegesen kedvezőbb közúti összeköttetést biztosítanak Hortobágy számára. A térség adottságai között említésre méltó a kereskedelmi ellátottság meghatározó szerepe is. A települések közötti kapcsolatteremtést az esetek többségében a kereskedelem hívja életre, a vonzás irányát pedig a vásárlók szubjektív döntései szabják meg. Az életkörülmények színvonalát a kereskedelmi alapellátottság és a központok bolthálózatának fejlettsége alapvetően befolyásolja. Mind a kistérség, mind a járás célja az, hogy a fennhatósága alá tartozó településeken egységesen jelenjenek meg az esélyegyenlőség jogszabályban foglalt elvárásai, ennek érdekében a pályázatok gyakran az összes érintett településen megvalósításra kerülnek, az összes érintett település bevonásával.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A program elkészítéséhez döntően a 2011-es Népszámlálás adatai jelentették az alapot, mivel a 2022-es népszámlálás adatainak feldolgozása még folyamatban van, továbbá a KSH által végzett évenkénti adatgyűjtések is nagy segítséget jelentenek és felhasználtuk a településen működő intézmények és szervezetek adatszolgáltatását, s végül az Önkormányzat által vezetett nyilvántartások adatait is. A korunkra jellemző, egyre nagyobb tért hódító digitalizációt kihasználva egyre könnyebb feldolgozható és értékelhető adathoz jutnunk.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi- és gazdasági hátrányok, iskolai-, képzettségi- és foglalkoztatotti deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység, valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

A roma lakosság helyzetének vizsgálatát jelentősen befolyásolja, hogy jelenleg Magyarországon hivatalosan az a lakos tekintendő romának, aki magát romának vallja, tekintettel arra, hogy az adatvédelmi törvény értelmében a nemzetiséghez való tartozásra vonatkozó személyes adat különleges személyes adatnak minősül, amelyet – a törvényben meghatározott eseteket kivéve – az érintett írásos beleegyezése nélkül nem lehet nyilvántartani. A beilleszkedni vágyás illetve a cigányokkal szembeni előítéletek miatt azonban Magyarországon ma a roma népesség egy része nem szívesen vállalja roma identitását, éppen ezért számukat megmondani nagyon nehéz vállalkozás.

Településünkön a 2011. évi népszámlálás során senki nem vallotta magát romának, így a település roma lakosainak aránya hivatalosan 0 %.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Hortobágy a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kissé elmaradott. Ezen tény alapjaiban befolyásolja a településen élők jelentős részének jövedelmi és vagyoni helyzetét. A népesség jövedelmi viszonyairól nem áll rendelkezésünkre valós és megbízható kép, bár a személyi jövedelemadó önkormányzatunkat megillető összege némi támpontot jelenthet ezen kérdés vizsgálatakor. Az inaktív népesség számának emelkedése az adófizetők arányában is megmutatkozik, de az adófizetők közül már többen tartoznak az 1 millió forintot meghaladó jövedelemsávban.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	54,01	38,86
2017	53,17	34,76
2018	54,53	30,98
2019	55,44	28,54
2020	53,18	30,87
2021	52,89	30,54

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	3,65	5,35	4,50%
2017	4,42	5,00	4,71%
2018	2,85	6,49	4,67%
2019	5,96	5,05	5,51%
2020	5,85	8,74	7,30%
2021	4,58	5,67	5,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyilvántartott munkanélküliek arány az állandó népességhez viszonyítva a vizsgált időszakban 4,5 és 5,5 % között mozgott. Ez alól csupán a 2020. év jelentett kivételt, mely a Koronavírus által legmegterheltebb év volt, s azt követően a 2021. év visszatért a korábbi arányszámhoz. Megfigyelhető, hogy munkanélküliség kiugró aránya 2020-ban szignifikánsan a női álláskeresőket érintette.

3.2.2. számú táblázat – Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	46	48	45	53	68	47
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	3,00	0,00	1,00	7,00	4,00
	%	4,35%	6,25%	0,00%	1,89%	10,29%	8,51%
21-25 év (TS 038)	Fő	2,00	3,00	3,00	5,00	4,00	6,00
	%	4,35%	6,25%	6,67%	9,43%	5,88%	12,77%
26-30 év (TS 039)	Fő	5,00	3,00	4,00	6,00	7,00	4,00
	%	10,87%	6,25%	8,89%	11,32%	10,29%	8,51%
31-35 év (TS 040)	Fő	4,00	4,00	1,00	2,00	4,00	4,00
	%	8,70%	8,33%	2,22%	3,77%	5,88%	8,51%
36-40 év (TS 041)	Fő	4,00	5,00	4,00	2,00	2,00	5,00
	%	8,70%	10,42%	8,89%	3,77%	2,94%	10,64%
41-45 év (TS 042)	Fő	6,00	4,00	6,00	9,00	8,00	3,00
	%	13,04%	8,33%	13,33%	16,98%	11,76%	6,38%
46-50 év (TS 043)	Fő	4,00	3,00	5,00	4,00	11,00	0,00
	%	8,70%	6,25%	11,11%	7,55%	16,18%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	5,00	6,00	2,00	6,00	8,00	5,00
	%	10,87%	12,50%	4,44%	11,32%	11,76%	10,64%
56-60 év (TS 045)	Fő	7,00	7,00	8,00	10,00	9,00	8,00
	%	15,22%	14,58%	17,78%	18,87%	13,24%	17,02%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7,00	10,00	12,00	8,00	8,00	8,00
	%	15,22%	20,83%	26,67%	15,09%	11,76%	17,02%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korcsoportonkénti munkanélküliség vizsgálatakor is érzékelhető az emelkedő tendencia, mely a 2020-as évet jellemezte, s az átmeneti emelkedés a 20 éves, vagy az alatti korcsoportnál, valamint a 46-50 éves korcsoportnál figyelhető meg.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	52,17	66,67
2017	45,83	59,09
2018	55,56	56,00
2019	33,96	61,11
2020	54,41	56,76
2021	65,96	58,06

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adatok elemzése alapján kijelenthető, hogy 2016 óta az álláskeresők valamelyest több mint fele tartós munkanélküli, kivételt képez a 2019. év, továbbá megfigyelhető, hogy a vizsgált területen a női álláskeresők száma a teljes népességre vetített nők számát arányaiban, csekély mértékben ugyan, de meghaladja.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	46	2	4,35%	15	32,61%	29	63,04%
2017	48	1	2,08%	15	31,25%	32	66,67%
2018	45	2	4,44%	15	33,33%	28	62,22%
2019	53	3	5,66%	18	33,96%	32	60,38%
2020	68	1	1,47%	23	33,82%	44	64,71%
2021	47	0	0,00%	20	42,55%	27	57,45%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A vizsgált időszakban a 8 általánosnál alacsonyabb álláskeresők számának alakulása hullámzó, tendenciát nem mutat. Ellenben a 8 általánosnál magasabb végzettségű álláskeresők számának aránya kedvezően csökkenést jelez, az alapfokú végzettségű álláskeresők számának aránya viszont 2021-re közel 10 %-al növekedett. Kijelenthető, hogy a szakképzettséggel rendelkező álláskeresők viszonylag hamar találnak végzettségüknek megfelelő munkát, ha vállalják, hogy a foglalkoztatás bizonyos fokú mobilizációval járhat.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	78	71
2017	68	64
2018	54	54
2019	43	36
2020	71	26
2021	31	27

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön bár kissé magasabb a munkanélküliek aránya az országos átlagnál, de kijelenthető, hogy a munka világába visszavezetést célzó ún. közmunkaprogram meglehetősen sikeresnek mondható. A programba bevonható álláskeresők száma is csökkent, s elmondható, hogy a programmal lefedett időszakot is csupán néhány esetben töltik ki, viszonylag rövid időn belül sikerül a magánszférában tartósan elhelyezkedniük.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A település központjában lakók számára a legközelebbi település (Balmazújváros) vonattal naponta többször is elérhető, míg a buszközlekedés korlátozottabb. A település külterületein élők a vonatközlekedést nehezebben tudják igénybe venni, mert megállóhely Halastón, illetve Kónyán van, de Kónya településrészről is közel 1,5 km-t kell gyalogolni a vonat megállóig. A Szásztelken lakók csak úgy tudják igénybe venni a vonatközlekedést, ha átgyalognak Halastóra, amely hozzávetőleg 8 km. A helyközi tömegközlekedést a külterületen élők nehézségek árán tudják igénybe venni. A külterületen élők utazási lehetőségeit könnyíti meg az Önkormányzat által üzemeltetett tanyagondnoki szolgálat, mely hetente több alkalommal biztosít tanyajáratot a külterületi lakosoknak.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Településünkön az oktatásból kikerülő pályakezdők esetében a tartós álláskeresés nem jellemző, de megemlítésre méltó a központi költségvetésből támogatott nyári diák munka lehetősége, mely a szünidő alatt tartalmas és anyagilag megfelelően finanszírozott foglalkoztatást kínál az érdeklődő fiatalok számára, akik e program révén kicsit belekóstolhatnak a munka világába.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	46	3
2017	48	4
2018	45	1
2019	53	1
2020	68	5
2021	47	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Balmazújvárosi Járási Hivatalának koordinálásával az Önkormányzat minden évben pályázik a közfoglalkoztatási programra. Öröndetes, hogy évről évre egyre kevesebb létszámmal tudunk tervezni. Hortobágy azon szerencsés települések sorába tartozik, ahol ez a program nagyon sikeresnek mondható, ha az eredeti cél megvalósítására fókuszálunk, hiszen a közfoglalkoztatottak jelentős része csupán rövid ideig él a program lehetőségével, gyorsan munkát találnak.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Hortobágy Önkormányzata csupán egy óvodát tart fenn, mely intézményben a szakfoglalkoztatottakon kívül csak egy kisegítőnek tudunk munkát adni.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Nincs jelen a településen a foglalkoztatás területén a hátrányos megkülönböztetés.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Az Önkormányzat közösségi színteret tart fenn a Faluházban, ahol az infrastruktúra biztosításával és közművelődési szakember alkalmazásával bárki hozzáférését biztosítjuk a digitális eszközök használatához, illetve a segítségnyújtás is adott egy minimális szintű alkalmazási ismeret elsajátítására.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőek ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	46	4,98%	14	30,43%
2017	48	5,37%	20	41,67%
2018	45	5,26%	15	33,33%
2019	53	6,32%	26	49,06%
2020	68	8,22%	17	25,00%
2021	47	5,69%	12	25,53%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresőek ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresőek száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	7	15,22%	n.a.	-	21	45,65%
2017	6	12,50%	9	19,00%	26	54,17%
2018	8	17,78%	9	19,64%	23	51,11%
2019	8	15,09%	10	19,75%	34	64,15%
2020	17	25,00%	15	21,37%	34	50,00%
2021	12	25,53%	14	28,79%	24	51,06%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	n.a.
2017	3
2018	3
2019	3
2020	2
2021	3

Forrás: TeIR, KSH

A településen a legnagyobb foglalkoztatók egy része állami tulajdonban vannak (Hortobágyi Nonprofit Kft., Hortobágyi Halgazdaság Zrt.), de a munkanélküliségre nézve kedvező folyamatok

indukálódnak az egyéb foglalkoztatók részéről, hiszen megfigyelhető, hogy a helyi lakosokat előnyben részesítik üres álláshelyeik betöltésekor.

A passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök, mint a szociális támogatás, a korábbi foglalkoztatást helyettesítő támogatás és egyéb ellátások az álláskeresők hozzávetőleg 50%-át érintik. Megállapítható, hogy az ellátásban nem részesülő nyilvántartott álláskeresők arányának alakulása évről évre változik, de az 50 %-hoz konvergál.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	625	0	0,00	51,52	68,64	86,72
2017	625	0	0,00	51,52	68,32	86,72
2018	625	0	0,00	51,52	65,60	75,84
2019	625	0	0,00	51,52	69,12	85,44
2020	625	0	0,00	51,52	69,76	86,40
2021	625	0	0,00	51,52	69,76	86,40

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Hortobágyon a vizsgált időszakban új építésű lakóház sajnos nem kapott használatba-vételi engedélyt, sőt bejelentési kötelezettségű lakóház sem épült, viszont 2021-ben és 2022-ben az Önkormányzat értékesített építési telkeket, melyeket négy éven belüli beépítési kötelezettséggel terheltén vásároltak meg, így négy év múltán jó eséllyel a település lakásállománya bővülni fog.

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtesen lakhatási körülmények et biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtesen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásálló mány (db)	Ebből elégtesen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	625	0	7	0	2	0	0
2017	625	0	7	0	2	0	0
2018	625	0	7	0	2	0	0
2019	625	0	7	0	2	0	0
2020	625	0	7	0	2	0	0
2021	625	0	7	0	2	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az Önkormányzat egy korábban megvalósított pályázat során megépített 6 bérlakást, melyből kettő a krízishelyzetbe kerülő családok átmeneti elhelyezését szolgálja.

b) szociális lakhatás

A jelenleg piaci alapú bérlakásként hasznosított lakások mellett a krízishelyzetbe kerülők bérlakáshoz jutását teszi lehetővé két szociális bérlakás, melyek bérlati díjai a piaci bérlati díjak töredékét teszik ki, így próbál az Önkormányzat segítséget nyújtani a lakhatási körülmények terén a továbblépéshez.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ezekről az Önkormányzatnak nincs tudomása.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	42	26
2017	41	20
2018	46	22
2019	46	20
2020	50	19
2021	39	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Lakhatást segítő támogatást Önkormányzatunk a szociális ellátások helyi szabályairól szóló 11/2021. (IX. 29.) önkormányzati rendeletében rögzített feltételek alapján biztosít a rászoruló kérelmezőknek. Az igényelhető támogatások között találjuk a rendkívüli települési támogatást, rendszeres települési támogatást (lakhatási támogatás), valamint a tűzifa támogatást. Mindegyik támogatási forma a lakhatás költségeinek fedezéséhez nyújt

segítséget, vagy közvetlenül a szolgáltatónak történő utalással, vagy természetbeni formában (tűzifa biztosítása), vagy készpénz kifizetéssel.

f) eladósodottság

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A tapasztalatok szerint az elmúlt években folyamatosan csökken a közüzemi szolgáltatók felé hátralékkal rendelkező lakosok száma. Az utóbbi években ennek ellensúlyozására lehet igénybe venni az előre fizetős, ún. „kártyás mérőórák” felszerelésének lehetőségét.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Hortobágy közigazgatási területének nagysága alapján az ország legnagyobb községének, illetve 10. legnagyobb településének számít. A településhez tartoznak Árkus, Szásztelek, Halastó, Kungyörgy, Máta, Borsós és Kónya tanyai településrészek, ahol a lakosság több, mint 1/3-a, mintegy 560 fő él. Az óriási terület, illetve a tagolt, tanyás település-szerkezet súlyosan hátrányos helyzetet eredményez mind az itt élők, mind pedig a lakossági alapellátást biztosító önkormányzat számára. A központi településrész és az egyes tanyai településrészek közötti nagy távolságok miatt a feladatok ellátása (óvodai nevelés, általános iskolai oktatás és nevelés, egészséges ivóvízellátás, egészségügyi és szociális alapellátás, közvilágítás, helyi közutak és köztemető fenntartása, stb.) jóval költségesebb. A magas működési kiadások pedig minden egyes ellátandó feladat esetében jelentkeznek. A sajátos település-szerkezet következtében Hortobágy már önmagában is egy „társult település”, melynek üzemeltetése jóval gazdaságtalanabb az átlagnál.

Az önkormányzat a tanyán élők hátrányainak leküzdésére folyamatos erőfeszítéseket tesz. A tanyagondnoki szolgálat működtetése, amely az egyetlen lehetőség a település központtal való kapcsolat tartásra, az egészségügyi ellátás igénybevételére, bevásárlásra, ügyintézésre, szociális ellátások (mint pl. az étkeztetés) biztosítására. A távolságok érzékeltetésére csak egy adat: a tanyagondnoknak csupán az ebédszállítás során a településközpont és a tanyás települések között naponta 175 km-t kell megtennie. A tanyagondnoki szolgáltatás nyújtja az egyetlen lehetőséget az ott élők számára, hogy a település központjába, illetve más településekre eljussanak. A tanyán élők számára ezen feladatok vállalása nélkül a legalapvetőbb szolgáltatások sem lennének elérhetőek.

A tanyai településrészek infrastrukturális ellátottsága messze elmarad a település-központól és más településektől, a leszakadás így folyamatosan mélyül.

A területre jellemző a viszonylag magas munkanélküliség csökkentése szinte teljesen esélytelennek látszik, a nagy távolságok és a tömegközlekedés hiánya miatt. A helyben foglalkoztatás a befektetők és foglalkoztatók számára az infrastruktúra hiánya és a rossz közlekedési viszonyok következtében nem túl vonzó.

A más településeken jellemző tanyasi gazdálkodási létforma feltételei pedig nem állnak fenn, mert az itt élők állami tulajdonú területekkel körbevett „lakóház” ingatlanokon a termelés-gazdálkodás nem megoldható.

A kilátástalan helyzetre egyedüli megoldást egy átfogó, kifejezetten a tanyai településrészekre vonatkozó – állami program jelenthet, önerejéből az önkormányzat ennek a súlyosan hátrányos helyzetnek a feloldására nem képes.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Településünkön telep/szegregátum nem alakult ki.

b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;

Településünkön telep/szegregátum nem alakult ki.

c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Településünkön telep/szegregátum nem alakult ki.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Településünkön a települési önkormányzati feladatok tekintetében az egészségügyi alapellátás 2 vegyes háziorvosi körzet és 1 fogorvosi körzettel biztosított, a szakellátások a járásközpont Balmazújvároson, vagy a megyeszékhelyen Debrecenben elérhetők.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	2	0	0	1	n.a.	n.a.
2017	2	0	0	1	44	13,81
2018	2	0	0	1	43	11,26
2019	2	0	0	1	39	5,67
2020	2	0	0	1	38	4,76
2021	2	0	0	1	45	3,58

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az alapvető szűrőprogramok megszervezését a háziorvosok, illetve a területi védőnői hálózat végzi, melyhez szükség esetén az Önkormányzatunk helyiséget biztosít.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Balmazújvárosi Kistérségi Társulás útján, illetve Balmazújvároson és Debrecenben található szervezetek, szakosított intézmények igénybevételevel történik a fejlesztő és rehabilitációs ellátás.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Hortobágy Község Önkormányzata tulajdonában és üzemeltetésében lévő Hortobágyi Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium épületében (4071 Hortobágy, József Attila u. 1/A.) található főzőkonyha helyben történő üzemeltetésére, óvodai-, iskolai-, diákotthoni-, menzás- és közétkeztetési, nyári szünetben nyári gyermekétkeztetési, valamint szociális étkezés biztosítása vállalkozói szerződés keretében látja el. Óvodai-, iskolai-, diákotthoni-, menzás- és szociális étkeztést igénybe vevők esetében a közétkeztetési szolgáltatások biztosítása valamennyi jogszabályi és egyéb rendelkezésnek, hatósági előírásnak megfelel, továbbá figyelemmel van a jogszabályok szerinti tápanyagszükségletet kielégítésére, különös tekintettel a változatos étrend és az egészséges táplálkozás követelményére.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen az általános iskolában folyamatos a hozzáférés a preferált csapatsportokhoz és a mindennapos testnevelés követelményein túl a gyermekek korosztályos versenyeztetése is megoldott. Továbbá önszerveződő csoportokban hódolhatnak az asztalitenisz, „sétafoci”, jóga és egyéb sportok területén. Az Önkormányzat a község éves rendezvényein is lehetőséget biztosít a sporthoz való hozzáféréshez a sportolni vágyóknak nyújtott programokkal.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat a településen a szociálisan rászorultak részére a következő személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat biztosítja a Hortobágyi Szociális Szolgáltató (a továbbiakban: Szolgáltató) útján a szociális alapszolgáltatás keretén belül: tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás.

A Balmazújvárosi Kistérség Többcélú Társulása (továbbiakban: Társulás) által biztosított szolgáltatások: családsegítő szolgáltatás és a támogató szolgáltatás.

g) drogrevenüciós szolgáltatások;

A településen drogrevenüciós szolgáltatások nem érhetők el.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárás nem indult.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: Önkormányzati adat

Az önkormányzat a szociálisan rászoruló személyek, családok részére az alábbi támogatásokat nyújtja: rendkívüli települési támogatás (amely lehet létfenntartási támogatás, vagy temetési támogatás), rendszeres települési támogatás (lakhatási támogatás), köztemetés, tűzifa támogatás.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet szinterei, fórumai;

3.7.1. számú táblázat – Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsonzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	nincs	1 109	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Önkormányzat közösségi színteret, azon belül könyvtárat tart fenn a Titi Éva Faluházban. Ez az épület ad otthont művészeti kiállításoknak, népzenei találkozónak, tematikus gyermek és felnőtt táboroknak, valamint civil szervezeteknek és akár baráti köröknek egyaránt, továbbá kissé korlátozottan, de lehetőséget biztosít a sportolni vágyóknak és viszonylag rendszeresen filmvetítésekre is sor szokott kerülni e helyszínen.

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Az önkormányzat, az intézmények és a településen lévő társaságok, továbbá nemzeti park rendezvényeit bárki látogathatja érdeklődési körének megfelelően. Nem jellemzőek a rendezvényeken az atrocitások, a viták. A közösségi együttélésre főleg a nyugodt légkör a jellemző.

- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Hortobágyon működnek civil szervezetek, így például a Hortobágy Jövőjéért Alapítvány, Hortobágyi Természetbarát és Kulturális-szabadidős Egyesület, vagy a Madárkórház Alapítvány. A civil szervezetek aktívan kiveszik a részüket a helyi közélet szervezésében együttműködve egymással és az Önkormányzattal is és mindig ott segítenek, ahol a legnagyobb szükség van a karitatív munkára. Nagy örömről újjászerveződés alatt áll a Vöröskereszt helyi szervezete és egyre aktívabb tevékenység mutatkozik az egyházak részéről is.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Településünkön élő nemzetiséghez tartozó lakosok száma elenyésző.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

Lásd 3.6 e) pont

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településünkön roma nemzetiségi önkormányzat nem működik.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a hátrányos helyzet sok esetben több generáción keresztül öröklődik	Jelenleg nincs megoldási javaslat a feltárt problémára.
külterületi településrészek megközelíthetőségének nehézségei	úthálózat rekonstrukciója, kerékpárút kialakítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	699	717	1416	49,36%	50,64%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			18	1,27%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	73	72	145	5,16%	5,08%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	22	24	46	1,55%	1,69%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A számokból kitűnik, hogy a gyermekkorú lakosság száma az állandó népesség számának 15 %-át sem éri el. Ez egyértelműen mutatja, hogy településünk kimondottan öregedő település.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	3	8
2020	2	8
2021	1	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A védelembe vétellel a gyermekjóléti szolgálat szakemberei arra törekszenek, hogy a gyermekek családból történő kiemelését megelőzzék. Céljuk, hogy a családdal, szülőkkel, gyermekkel, valamint a bevonható segítő szakemberekkel, támogatókkal a felmerülő probléma megszűnjön, vagy olyan mértékben mérséklődjön, hogy a gyermek veszélyeztetettsége megszűnjön. A szakemberek tapasztalatai szerint a leggyakoribb probléma az anyagi nehézségekből adódó megélhetési probléma, melyhez szervesen társul, hogy a gyermeket nem tudják megfelelően étkeztetni, öltöztetni, hiányosak a felszereléseik, a szükséges orvosi ellátást nem kapják meg. A veszélyeztetett gyermekek többsége a mélyszegénységben élő családokból kerül ki.

Településünkön a jelzőrendszer (védőnő, óvoda, iskola, háziorvos, körzeti megbízott) hatékonyan, összehangoltan működik, így a védelembe vett gyermekek száma és a veszélyeztetett kiskorúak száma nem magas. Ha a jelzőrendszer tagjai a probléma kialakulását időben észlelik lehetőség szerint segítséget nyújtanak a megelőzésben, a gyermek családban maradása érdekében.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	n.a.
2017	70
2018	50
2019	47
2020	43
2021	39

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsághoz kapcsolódó pénzbeli és természetbeni támogatási elemek a szociálisan rászoruló gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését segítik elő. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult igénybe venni bizonyos kedvezményeket, támogatásokat, mint az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés és - ha megfelel a törvényben foglalt feltételeknek - szünidei gyermekétkeztetés, évente kétszer pénzbeli támogatás, jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények.

A vizsgált időszak bázisévéhez (2017) viszonyítva a jogosultak száma 2021-re közel a felére csökkent. Ennek oka egyrészt a jogszabályi feltételek körének szűkülése, másrészt a családok szociális és anyagi körülményeinek már korábban is megállapított javulása.

A 2021. évben azon gyermekek tekintetében is hatályban maradt a kedvezményre jogosító határozat, amely gyermekekre nézve időközben a jogosultsági feltételek már nem teljesültek, viszont a jogosultságot megszüntetni nem lehetett.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

Hortobágy Község Önkormányzata 2020-ban vezette be az úgynevezett Babaköszöntő csomag juttatását, mely egy 15.000.- forintértékű, újszülött gondozást megkönnyítő, praktikus és szükséges árukból összeállított csomag, melyet az újszülött hortobágyi gyermekek szülei kapnak meg normatív alapon.

A végzős középiskolai tanulók a központosítva meghirdetett, de Önkormányzatunk saját forrásából is finanszírozott Bursa Hungarica ösztöndíjban részesülhetnek sikeres pályázat esetén.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	4	3	7
2017	4	2	6
2018	4	3	7
2019	4	1	5
2020	2	1	3
2021	2	2	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői;

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma						
Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1- 8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv- ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	22	15	10	59	0	44
2017	23	17	13	123	0	36
2018	30	13	12	113	0	24
2019	27	13	9	108	0	33
2020	12	20	9	109	0	36
2021	17	13	6	120	0	35

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultság alapján részesülhetnek a gyermekek ingyenes, vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésben és - ha megfelelnek a törvényben foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésben. A jogosultak számának változásai nem mutatnak szignifikáns eltérést az évek folyamán.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Településünkön nem él magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Településünkön nem él külföldről visszatért gyermek.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Településünkön szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek nincsenek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	35	35,00
2017	1	32	32,00
2018	1	30	30,00
2019	1	28	28,00
2020	1	20	20,00
2021	1	18	18,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Településünkön a védőnői ellátás megoldott. Munkáját a tanyagondnoki szolgálat segíti, amely meghatározott napokon szállítja be a külterületi településrészekről azokat, akik el akarnak jutni, a védőnőhöz, de ez fordított esetben is igaz, amennyiben sürgősen el kell jutni a védőnőnek valamely külterületen lakó családhoz, abban a tanyagondnoki szolgálat a segítségére van.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	2	0	0	0	n.a.
2017	2	0	0	0	n.a.
2018	2	0	0	0	n.a.
2019	2	0	0	0	167
2020	2	0	0	0	140
2021	2	0	0	0	130

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az egészségügyi és szociális ellátórendszer a törvényi előírásoknak megfelelően, összehangoltan, jól működik. Nincs betöltetlen orvosi körzet, ezenkívül fogorvosi körzet is rendelkezésre áll a településen.

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvoda külön nem rendelkezik gyógypedagógiai csoporttal, de IPR fejlesztés folyik, tehát a gyermekek korai fejlesztése, rehabilitációja megoldott.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ útján látjuk el a gyermekjóléti alapellátásokat, a gyermekjóléti szolgálatot és a helyettes szülői tevékenységet.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyermekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Településünkön nincs bölcsődei ellátás.

- f) gyermekvédelem;

A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A gyermekjóléti szolgálat feladatait a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat látja el, 1 fő családgondozó alkalmazásával. A

településen a jelzőrendszer jól működik, a gyermekjóléti szolgálat által szervezett éves Települési Tanácskozás értékelése ezt alá is támasztja. A jelzőrendszer tagjai, vagyis a településen a gyermekekkel kapcsolatban álló valamennyi érintett intézmény és szakembereik együttműködése megfelelő, mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gyermekkel kapcsolatban felmerülő, vagy feltárt veszélyeztetettséget jelezzék, segítséget kérjenek, együttműködjenek ügyükben.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Mind a nevelési-oktatási intézmények pedagógiai programjában, mind a Hortobágyi Labdarugó Sportegyesület céljai és a Titi Éva Faluház programjai között megtalálhatjuk azokat a pontokat, amelyek az egészségfejlesztést, sport-, szabadidős és szünidős programok minél szélesebb körben elérhetővé tételét segítik elő.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Az óvodánkban nincsenek ingyenes étkezésben részesülők, de az iskolában sajnos igen nagy számmal tanulnak rászorulóknak. Településünkön minden évben van lehetőség ingyenes nyári étkeztetést igénybe venni a rászorulóknak számára. Az igénybe vevők szám évről-évre kevesebb.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az önkormányzat nem tesz különbséget hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok között a programok szervezése során.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód megsértéséről nincs tudomásunk.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A központi kedvezmények és támogatások kiegészítésére sajnos az Önkormányzatunknak nincs lehetősége.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógy pedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	38	11	28,95
2017	40	16	40,00
2018	33	11	33,33
2019	25	6	24,00
2020	20	4	20,00
2021	20	1	5,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	221	46	35,66
2017	187	49	39,52
2018	178	47	40,52
2019	167	6	5,50
2020	140	25	20,83
2021	130	39	33,05

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulóik számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	7	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	7	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	7	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	8	39
2017	14	44
2018	13	27
2019	14	27
2020	4	36
2021	14	21

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és e tény fennállásának megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (a továbbiakban: Gyvt.) került szabályozásra. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében.

A településünkön élő jogosultak száma a táblázatokból nem vezethető le pontosan, hiszen az általános iskolába járó tanulók többsége nem hortobágyi, hanem kihasználva a kollégium adta lehetőségeket a környező településekről származik.

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Óvodai nevelés a településen egy intézményben zajlik a Hortobágyi Nyitnikék Óvodában, személyi feltételek tekintetében 2 felsőfokú végzettségű óvodapedagógus, egy szakképzett dajka és egy kisegítő közfoglalkoztatott munkavállaló látja el a 2023-ban beíratott 17 óvodás nevelését. A számok tükrében elmondható, hogy minden területen kiemelkedően magas figyelem jut minden óvodásra. Az intézmény épületének újítása, szépítése, korszerűsítése folyamatosan zajlik az uniós és a hazai pályázati forrásokból, továbbá az intézmény gyermekbarát eszközellátottsága is nagymértékben kielégítő. A legutóbbi fejlesztéssel az óvoda kültéri játszóparkját sikerült lecserélnünk egy tavalay átadásra került Magyar Falus beruházás keretében közel 10 millió forint értékben. Az új játékok között található kifejezetten gyógypedagógiai szempontok alapján is fejlesztő tulajdonsággal bíró játékeszköz is.

A településen általános iskola is csak egy van, s mint már említésre került az intézményhez egy több, mint 60 fős férőhellyel rendelkező kollégium is tartozik. Az iskolában gyógypedagógiai oktatás nem zajlik.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	1	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	50	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	1	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7	17
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	30	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	2	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	2	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	1	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	38	2	50	1	38	0	0	19
2017	40	2	50	1	40	0	0	20
2018	33	2	50	1	33	0	0	17
2019	25	2	50	1	25	0	0	13
2020	20	1	50	1	20	0	0	20
2021	20	1	50	1	20	0	0	20

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	8	1	16,13	18,60
2017	0	8	1	15,50	29,03
2018	0	8	1	14,50	31,90
2019	0	8	1	13,63	31,19
2020	0	8	1	15,00	39,17
2021	0	8	1	14,75	44,07

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	14
2017	16
2018	20
2019	14
2020	17
2021	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Hátrányos megkülönböztetés településünkön nem tapasztalható.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Az általános iskolások eredményeit az országos kompetencia-mérés adataihoz tudjuk hasonlítani. Az elmúlt évek méréseinek tapasztalatai, hogy iskolánk tanulói általában az országos átlagnak megfelelően teljesítenek.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	0	0	n. a.
2017	0	0	0	56
2018	0	0	0	34
2019	0	0	0	37
2020	0	0	0	37
2021	0	0	0	35

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Jogszába alapján a település biztosítja a hátrányos helyzetben lévő gyermekek szünidei étkezését. Az erre való jogosultak köre csökkenő tendenciát mutat, melynek oka a jogosultságot meghatározó feltételek szűkülése.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Csökkenő helyi gyermeklétszám	Fiatal kisgyermekes családok számára vonzóvá tenni a települést: -A tömegsport és az utánpótlás-nevelés céljának is megfelelő szabadterei sportkomplexum létrehozása - Építési telkek kialakítása, a meglévő értékesíthető ingatlanok közművekkel történő ellátása
Fiatalok esti szórakozási lehetőségei korlátozottak	A Titi Éva Faluház színvonalas programokkal és kapcsolódási lehetőségekkel való feltöltése, melléképületének továbbfejlesztése.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában –nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalommegosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	3,65	5,35	4,50%
2017	4,42	5	4,71%
2018	2,85	6,49	4,67%
2019	5,96	5,05	5,51%
2020	5,85	8,74	7,30%
2021	4,58	5,67	5,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	52,17	66,67
2017	45,83	59,09
2018	55,56	56
2019	33,96	61,11
2020	54,41	56,76
2021	65,96	58,06

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	46	3
2017	48	4
2018	45	1
2019	53	1
2020	68	5
2021	47	5

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Elmondható, hogy a nyilvántartott álláskeresők között a nők nagyobb arányban vannak. Számuk a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresőkön belül is magasabb a férfi társaiknál. Ez az arány nem meglepő, hiszen a nők sokszor a gyermekvállalás miatt nem tudnak elhelyezkedni.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban
Erre vonatkozóan nem áll rendelkezésünkre adat.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei
Erre vonatkozóan nem áll rendelkezésünkre adat.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)
A foglalkoztatás területén történő hátrányos megkülönböztetésről nem rendelkezünk adatokkal.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	35	35
2017	1	32	32
2018	1	30	30
2019	1	28	28
2020	1	20	20
2021	1	18	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Településünkön védőnői szolgáltatás és óvoda is működik. Mindkét ellátásra jellemző, hogy a szignifikáns gyermeklétszám-csökkenés miatt nem teljes kapacitással működnek, ebből adódóan a feladatellátás a központi költségvetésből jelentősen alulfinanszírozott. A szolgáltatás viszont kiemelkedően magas színvonalon valósul meg. Óvodánk jól felszerelt tárgyi feltételekkel rendelkezik. A sikeres Erasmus+ K229 pályázatnak köszönhetően tovább bővült az óvodai eszköztár. Óvodánk elnyerte a „Zöld Óvoda” és az „Állatbarát Óvoda” címet. Különböző szakkörök működnek az intézményben, így például a Madarász-oviszakkör, az Ovi-színjátzó csoport, emellett hitoktatás is zajlik és karate edzésre is van lehetőség járnia a gyermekeknek.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtámogatási rendszer utóbbi években történő átalakítása elősegíti a családalapítást és a gyermekvállalások számának emelkedését.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők ellen elkövetett bűncselekmények között egyértelműen a családon belüli erőszak a leggyakoribb halálozási ok. A helyzetet tovább nehezíti, hogy a családban folyó erőszak gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások legközelebb Debrecenben érhetők el.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

2019-től a községi önkormányzati képviselő-testületben három nő és négy férfi foglal helyet. Az Önkormányzat, a Hivatal és a köznevelési intézmény szinte kizárólag női alkalmazottakat foglalkoztatnak, a férfiak aránya jelenleg a 10 %-ot sem éri el.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nem azonosítottunk nőket helyi szinten érintő problémákat.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők a gyermekvállalás miatt nehezebben tudnak elhelyezkedni	Mini bölcsőde létrehozása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Településünkre fokozottan jellemző az előregedés. Az öregedési index öt év alatt a másfélszeresére emelkedett. Ennek fő oka a kevés helyben maradó/betelepülő fiatal, melynek következtében a fiatakorúak száma folyamatosan csökken és az előregedő lakosok száma növekedik.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	303	183	165,57%
2017	309	167	185,03%
2018	313	154	203,25%
2019	313	145	215,86%
2020	318	141	225,53%
2021	323	136	237,50%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	159	255	414
2017	161	249	410
2018	152	243	395
2019	146	242	388
2020	145	236	381
2021	147	232	379

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	0	0	128	220	3	10	n.a.
2017	0	0	130	218	1	8	0
2018	0	0	128	214	1	8	0
2019	0	0	125	216	1	6	0
2020	0	0	124	214	1	4	0
2021	0	0	124	208	2	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	46	48	45	53	68	47
41-45 év (TS 042)	Fő	6	4	6	9	8	3
	%	13,04%	8,33%	13,33%	16,98%	11,76%	6,38%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	3	5	4	11	0
	%	8,70%	6,25%	11,11%	7,55%	16,18%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	5	6	2	6	8	5
	%	10,87%	12,50%	4,44%	11,32%	11,76%	10,64%
56-60 év (TS 045)	Fő	7	7	8	10	9	8
	%	15,22%	14,58%	17,78%	18,87%	13,24%	17,02%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7	10	12	8	8	8
	%	15,22%	20,83%	26,67%	15,09%	11,76%	17,02%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 40 év feletti nyilvántartott álláskeresők kor szerinti eloszlása viszonylag egyenletes képet mutat, ez alól kivételt képez a 46-50 év közötti nyilvántartott álláskeresők csoportja, hiszen itt a 2020-as kiugróan magas létszám 2021-re 0-ra csökkent.

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Konkrétan az idősorok számára szervezett tanfolyamról nincs tudomásunk.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs, sőt a szakképzett munkaerőhiányból kifolyólag a nyugdíj melletti foglalkoztatás is jellemző.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősorok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idősorok száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idősorok száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	303	0	34	43
2017	309	0	32	47
2018	313	0	40	51
2019	313	0	31	47
2020	318	0	33	49
2021	323	0	47	64

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Terveink között szerepel a Hortobágyi Szociális Szolgáltató tevékenységének kibővítése az idősorok nappali ellátásával.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Évente idősorok estjét szervezünk a nyugdíjas korúak részére. A szép korúakat otthonaikban önkormányzatunk nevében a Polgármester felkösönti.

c) idősorok informatikai jártassága;

A hétköznaponként nyitva tartó Titi Éva Faluházban működő könyvtárban lehetőségük van informatikai tanácsadást igény bevenni, az ott működő Digitális Jólét Ponton.

d) a generációk közötti programok.

Településszintű rendezvényeken kimondottan a fiatalokat és az időseket célzó programokat szervezünk. Ezek a napok hídként köti össze a különböző korosztályokat. Ez egy találkozási lehetőség, hely a kommunikációra és tapasztalatcserére.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Lásd: 6.3 b) pont.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyre nő az egyedülálló és egyedül élő, fokozott ellátást igénylő időskorúak száma	- Nyugdíjas otthon létrehozása - Házi segítségnyújtás kapacitásának bővítése
Szabadidős programok hiánya	Idősek nappali ellátásának megszervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	24	18	42
2017	24	17	41
2018	17	15	32
2019	14	15	29
2020	16	13	29
2021	17	13	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

A Hortobágyi Szociális Szolgáltató a házi segítségnyújtásban, valamint a szociális étkeztetés biztosításában lát el jelenleg 4 fő fogyatékkal élő. Nappali ellátásuk legközelebb a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központnál vehető igénybe a Támogató Szolgáltatás keretein belül, melynek célja a fogyatékkal élő személyek lakókörnyezetében történő ellátása, mindenek előtt a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítésére, az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartása mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtásra irányul.

- a) fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Településünkön tapasztalható a fogyatékkal élő személyek alkalmazása. Közmunkaprogramunkat is próbáljuk az ő igényeiknek megfelelően tervezni. A helyben működő állami cégeknél is tapasztalható a fogyatékkal élő személyek alkalmazása.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A munkáltató számára kedvező adózás vonzó lehet a gazdasági társaságoknak.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Erről nem rendelkezünk információval.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Kimondottan ezzel foglalkozó helyi intézmény nem működik a településünkön, ugyanakkor fontos számunkra a fogyatékkal élők segítése. A köznevelési intézményünk elérhetőségét, illetve a közterületeink állapotát is az igényeknek megfelelően igyekszünk kialakítani. Célunk a teljes akadálymentesítés kialakítása.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek számára külön pénzbeli-, természetbeni ellátást és kedvezményeket az önkormányzat nem nyújt.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A Balmazújvárosi Kistérség Többcélú Társulása által fenntartott Humán Szolgáltató Központ szolgáltatásai között vehetők igénybe. A Balmazújvárosi Kistérségi Többcélú Társulás Hortobágy, Tiszacsege, Egyek és Balmazújváros együttműködésének biztosít keretet.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A település minden közintézménye részlegesen akadálymentesített.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A köznevelési intézmények környezetében lévő járdákra az akadálymentes megközelítés miatt, különösen nagy figyelmet fordítunk. A Hortobágyi Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium, valamint a Hortobágyi Nyitnikék Óvoda is akadálymentesített fizikailag, de a vakok és gyengénlátók részére az egyenlő esélyű hozzáférés még nem biztosított teljes mértékben.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

A hortobágyi Községháza épületében sem az egyenlő esélyű hozzáférés, sem a fizikai akadálymentesség nem biztosított.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Településünkön járdák, parkok akadálymentesítettsége megoldott.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A Hortobágyi Szociális Szolgáltató keretén belül működő Tanyagondnoki Szolgálat Magyar Falu pályázaton elnyert tanyabusza a fogyatékkal élők számára használható applikációkkal került kialakításra.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Hátránykompenzáló helyi juttatások a fogyatékkal élők száma külön nem biztosít az önkormányzat, de a szociális juttatások a fogyatékkal élők számára is elérhetőek.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen nincsenek.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Hortobágyon nincs pontos felmérés a fogyatékkal élőkről.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Nincs adat a helyi fogyatékkal élők helyzetéről. - Az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények nem teljesen akadálymentesek	- Települési szintű felmérés megvalósítása. - Teljes akadálymentesség, illetve az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítása

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
külterületi településrészek megközelíthetőségének nehézségei	úthálózat rekonstrukciója, kerékpárút kialakítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Hortobágy Jövőjéért Alapítvány fő tevékenysége a helyi kulturális élet fellendítése: a község lakosai magyar kultúra, történelem, irodalom érdeklődésének felkeltése, kulturális rendezvények támogatása. A kulturált idegenforgalmat szolgáló elképzelések megvalósításának, az idegen nyelv oktatásának, terjesztésének támogatása. Az egészséges életmód támogatása: Különösen az egészséges életmódra nevelő ismeretterjesztés, az iskolai sport és a tömegsport támogatása. Környezetvédelem, községszépítés támogatása.

Hortobágyi Természetbarát és Kulturális-szabadidős Egyesület tevékenysége: elősegíteni a Hortobágy - mint a Világörökség része - helyi sajátosságainak érvényesülését, közismertté tételét és ennek kapcsán az érdeklődők számára szabadidejük kulturált eltöltésének segítése, lehetővé tétele, megszervezése, feltételeinek megteremtése, a hazai ifjúsági-, falusi és ökoturizmus elősegítése, vonzerejének növelése a Hortobágy kulturális örökségeinek, természetes élőhelyek, természetvédelmi és világörökség részét képező területek és a természeti tájak megőrzése és továbbadása a jövőnemzedék számára.

Madárkórház Alapítvány tevékenysége elsősorban védett madarak (és egyéb vadon élő állatok) állatorvosi gyógykezelése, állatkórházi ellátása, gyógyulásuk után a szabad természetbe való visszahelyezése. Az alapítványi feladatok ellátására intézmény, intézmények létrehozása, üzemeltetése, így különösen kórház, mentőhely, állatkert, oktató központ, erdei iskola, tábor, ifjúsági szállás, önkéntesek elhelyezésére szolgáló szálláshely, falusi szálláshely.

Terepszemle Stúdió Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Kulturális Egyesület tevékenysége környezet- és természetvédelmi tevékenység, szemléletformálás, hazánk környezeti állapotának és természeti értékeinek megóvása, azok megismertetése, védelmük népszerűsítése. A fenntartható fejlődés elvének átadása és megvalósítása. A vizuális kultúra tudatos befogadásának népszerűsítése, kulturális értékeink kutatása, megóvása, bővítése.

Hortobágyi Labdarúgó Sportegyesület tevékenysége tagjai részére a rendszeres testedzés és a sportolás lehetőségének biztosítása, a társadalmi öntevékenység és közösségi élet kibontakoztatása, a sportegyesülettel kapcsolatban lévő oktatási, nevelési intézmények tanulói részére a sportolási, testedzési lehetőségek megteremtése, a lakosság szabadidősportjának segítése, sportkapcsolatok létesítése és fejlesztése.

Hortobágyi Polgárőr Egyesület tevékenysége a község polgárainak, idelátogató vendégeinek személyi és anyagi nyugalma megteremtése érdekében a helyi rendőri és helyi önkormányzati szervek munkájának segítése. A közbiztonsággal kapcsolatos feladatok végrehajtásának elősegítése, a lakosság és bűnüldözési szervek közötti bizalom és együttműködés elősegítése, megteremtésében való aktív közreműködés.

Hortobágyi Horgász Egyesület tevékenysége tagjai érdekképviselője mellett a horgászsport fejlesztése.

Hortobágyi Kunfakó Hagyományőrző Egyesület: Az egyesület célja a kunfakó ló, egy új magyar lófajta tenyésztő munkájához, egy ősi lófajta visszatenyésztésének kutatási programjához, a kunfakó lófajta megismertetéséhez és népszerűsítéséhez kapcsolódik. A kunfakó ló megismertetésén, a lófajta népszerűsítésén keresztül az egyesület célul tűzte ki a hagyományőrzést, a társadalom megismertetését a pusztai életmódról, hagyományairól. Az egyesület fontos célja a kunfakó lófajta és a helyi értékek népszerűsítése mellett az emberek

ösztönzése az egészséges, természetközeli életmódra, a természetvédelemre és a környezetvédelemre.

Hortobágyi Káplár Miklós Nemzetközi Művésztelep Egyesület tevékenysége: a Hortobágyi Alkotótábor hagyományainak megőrzése, ápolása, az alapító művészek emlékének gondozása. Alkalmat és lehetőséget biztosítani a legkülönbözőbb stílusú, technikájú és kultúrájú művészek találkozására, kapcsolatára és az egymástól való tanulásra. Hortobágy természeti és kulturális örökségének művészei szintű megjelenítése, a térség hírnevének ápolása, öregbítése hazánkban és külföldön egyaránt. A fiatal művészek számára bemutatkozási lehetőségek biztosítása.

Hortobágy Templomáért Alapítvány tevékenysége a Hortobágyi Jó Pásztor Ökumenikus templom üzemeltetése.

A civil szervezetek aktívan kiveszik a részüket a helyi közélet szervezésében együttműködve egymással és az Önkormányzattal is és mindig ott segítenek, ahol a legnagyobb szükség van a karitatív munkára. Nagy örömünkre újjászerveződés alatt áll a Vöröskereszt helyi szervezete és egyre aktívabb tevékenység mutatkozik az egyházak részéről is.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Hortobágy Község Önkormányzat mind anyagilag, mind erkölcsileg támogatja a helyi civilszervezeteket. A Hortobágyi LEADER közhasznú egyesület keretén belül például több esetben fordult elő, hogy a civilszervezet által megnyert pályázat megvalósításában aktív részvételt biztosítottunk. Az önkormányzat minden évben az önkormányzati költségvetésben meghatározott összeggel támogatja a helyi civilszervezetek működését.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

Hortobágy Községi Önkormányzat a Balmazújvárosi Kistérség tagja. Konkrét partnerség egy-egy fejlesztés kapcsán jön létre (Ivóvíz társulás, Szennyvízhálózat kiépítés, kerékpárút építés). Nemzetközi együttműködés keretében ROHU projektet valósítunk meg 2018-2023-ig Szalacs községgel közösen. A vármegyei szintű fejlesztésekből is kivesszük a részünket, jól példázza ezt a „Magyar Szürkéék Útja – kulturális tematikus útvonal Hajdú-Bihar megyében” című TOP-1.2.1-15-HB1-2016-00020 projekt több településsel közösen történő megvalósítása.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Hortobágyon nem működik nemzetiségi önkormányzat.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A civilszervezetek működésük során nem tesznek kivételt, bárki taggá válhat, amennyiben teljesíti az szervezetek alapszabályában foglalt követelményeket.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A helyi for-profit szereplők rendszeresen támogatják a helyi rendezvényeket, ezen rendezvényeken, illetve a civilszervezetek által szervezett sport- vagy egyéb rendezvényeken aktív résztvevői.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésében segítséget nyújtott az önkormányzat fenntartásában lévő intézmény – a Hortobágyi Nyitnikék Óvoda intézményvezetője és alkalmazottai, a Hortobágyi Szociális Szolgáltató szakmai és alkalmazottai, a Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozói, a Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium intézményvezetője, a település védőnője, civil szervezetek képviselői, Hortobágy Község Önkormányzata képviselői és alkalmazottai. A helyi esélyegyenlőségi program elfogadása előtt az említett vezetők, alkalmazottak, önkormányzati képviselők, érintett önkormányzati alkalmazottak részvételével helyi esélyegyenlőségi fórumot hívnak össze, melynek során lehetőség nyílt a helyi esélyegyenlőségi programban átbeszélésére, valamint az intézkedési tervek megvitatására.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A helyi esélyegyenlőségi programot a képviselő-testület fogadja el. A testületi ülést követően sor kerül a HEP nyilvánosságra hozatalára és lehetőség nyílik a visszacsatolásra, az esetleges véleménynyilvánításra, javaslatok megtételére. A HEP felülvizsgálatára szükség szerint, de legalább a jogszabályban meghatározott rendszerességgel HEP Fórumot hívnak össze.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összgezése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	- A hátrányos helyzet sok esetben több generáción keresztül öröklődik - Külterületi településrészek nehezen megközelíthetők	- Jelenleg nincs megoldási javaslat a feltárt problémára - úthálózat rekonstrukciója, kerékpárút kialakítása
Gyermekek	- A csökkenő helyi gyermeklétszám - Fiatalok szórakozási lehetőségei korlátozottak	- Fiatal kisgyermekes családok számára vonzóvá tenni a települést. A tömegsport és az utánpótlás-nevelés céljának is megfelelő szabadidős sportkomplexum létrehozása. - A Titi Éva Faluház színvonalas programokkal és kikapcsolódási lehetőségekkel való feltöltése, melléképületének továbbfejlesztése
Idősek	- Egyre nő az egyedülálló és egyedül élő, fokozott ellátást igénylő idős korúak száma - Szabadidős programok hiánya	- Nyugdíjas otthon létrehozása - Házi segítségnyújtás kapacitásának bővítése - Idősek nappali ellátásának megszervezése
Nők	A nők a gyermekvállalás miatt nehezen tudnak elhelyezkedni	Mini bölcsőde létrehozása
Fogyatékkal élők	- Nincs adat a helyi fogyatékkal élők helyzetéről. - Az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények nem teljesen akadálymentesek	- Települési szintű felmérés megvalósítása. - Teljes akadálymentesség, illetve az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	külterületi településrészek megközelíthetőségének nehézségei	úthálózat rekonstrukciója, kerékpárút kialakítása

Jövőképünk

- Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők minden segítséget megkapnak, hogy megtalálják a lehetőséget arra, hogy saját sorsuk formálásával a társadalom aktív tagjává válhassanak.
- Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek megfelelő eszközökkel való felvértetését, hogy elégedett felnőtt életet élhessenek.
- Folyamatosan odafigyelünk az idősekre, tiszteletünk és megbecsülésünk kell, hogy tükröződjön minden őket érintő döntésben, intézkedésben és körülményeiket befolyásoló folyamatban.
- Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a segítségnyújtást annak érdekében, hogy helyt tudjanak állni az élet minden területén.
- Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szükségleteinek megismerésére, igyekszünk a segítségükre lenni, hogy képességeiket teljes mértékben ki tudják használni, hogy önmagukat a társadalom hasznos tagjának érezhessék.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzelelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának eredményességét megvalósításához határideje	Az intézkedés mértékét indikátor(ok)	Az intézkedés szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködés
0.	Település szintű probléma											
1	A külterületi Úthálózat településrészek rekonstrukciója, (majorságok) kerékpárutak megközelíthetőségének javítása	A külterületi Úthálózat rekonstrukciója, kerékpárutak kialakítása	A külterületi településrészek biztonságosan megközelíthetőségének javítása, az ott élők településközpontjára jutása minden közlekedési (2019-2024) eszközzel könnyebbé válik	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	A már megtervezett utak, Polgármesteri Hivatal, (Hétfő) felújítása. A településfejlesztési tervben szereplő utak, kerékpárutak hosszát, elhelyezését, Pályázati forrás keresése. Pályázat benyújtása. Nyertes pályázat esetén megvalósítás.	Az intézkedés felelőse	2028. 02. 28. A rekonstrukcióval érintett felújított utak, kerékpárutak hossza	humán erőforrás pénzügyi, technikai erőforrás	humán erőforrás pénzügyi, technikai erőforrás	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködés
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	A tömegsport és az utánpótlás-gyermeklétszám növelése céljának növelése érdekében a megfelelő kistérségi csatlakozás, a tennivalók számára vonzóvá tenni a települést.	A csökkenő helyi kistérségi csatlakozás, a tennivalók számára vonzóvá tenni a települést.	A helyi kistérségi csatlakozás, a tennivalók számára vonzóvá tenni a települést.	Az intézkedés célja a helyi kistérségi csatlakozás, a tennivalók számára vonzóvá tenni a települést.	Az intézkedés célja a helyi kistérségi csatlakozás, a tennivalók számára vonzóvá tenni a települést.	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés mértékét indikátor(ok)	Az intézkedés szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködés
2	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.	A Faluház funkcióbővítése, a tinédzser és a fiatalok kapcsolódási lehetőségeinek megteremtése.

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége								
1	Fogyatékkal élőkre vonatkozó adatbázis létrehozása	Nem rendelkezők Hortobágyon élőknél fogyatékkal élők számára, adatbázis létrehozása Gazdasági Programja, Hortobágyi Község Szolgáltatástervezési Koncepciója, Hortobágyi Község Költségvetési Koncepciója	Adatgyűjtés (kérdőív) Határidő: 2025. augusztus 31. 2./ Adatfeldolgozás, adatbázis létrehozása 2025. december 31.	12. (szerda)	31. humán erőforrás, pénzügyi forrás	Humán erőforrás: közreműködők Tárgyi erőforrás: számítógép, nyomtató, papírtartó. Anyagi erőforrás: frissítése a tárgyi és humán erőforrások finanszírozása	Létrejön adatbázis, évenkénti naprakészen Adatbázis	az Nem releváns mely
2	Önkormányzati fenntartásban működő intézmények akadálymentesítése, egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítása	Az önkormányzat az önkormányzatilag fenntartásban működő intézmények esélyegyenlőségének teljesítését szolgálja, hogy megvalósítsa a pályázati forrás-község felhasználásával az Szolgáltatástervezési Koncepciója középületeinek akadálymentesítésére. Rövid: középületek akadálymentességének felmérése Közép: Anyagi fedezet előteremtése, tervezési feladatok Hosszú: Minden középület akadálymentesítésének megvalósítása	Országos Fogyatékkal Élőkkel való Együttműködési Program felkutatása, tervezés, pályázat benyújtása 3./ Sikeres pályázat esetén megvalósítás	2028. 02. (hétfő)	28. humán erőforrás, pénzügyi forrás	Humán erőforrás: Anyagi erőforrás: Technikai erőforrás	Állapotfelmérés Pályázati dokumentáció Tervdokumentáció Akadálymentes épületek száma	Nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmény vezetője számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményétől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézménye a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őt érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsen.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

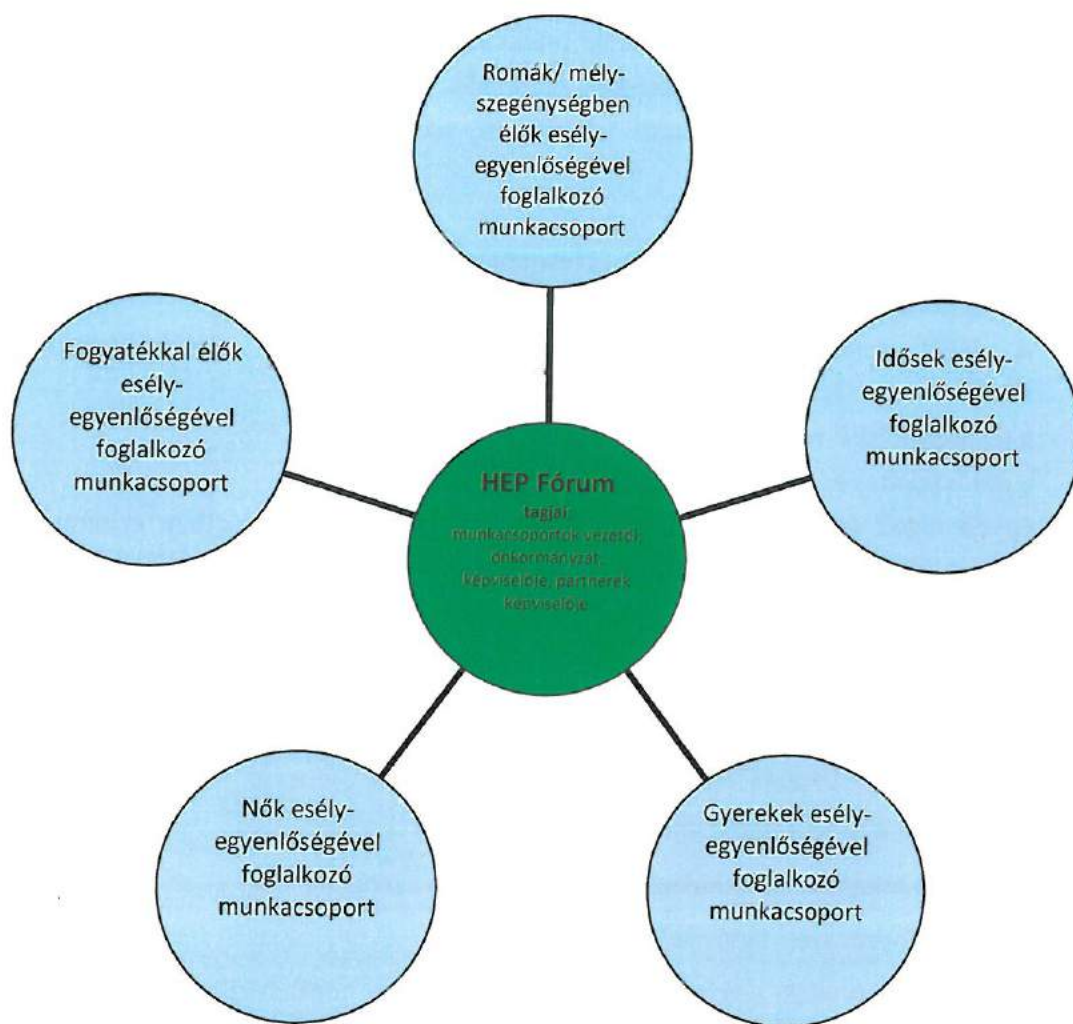
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki, a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,

- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így

- Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
- Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkrimináció-mentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Hortobágy Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Hortobágy Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 41/2023. (III. 28.) Hö. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

2023. március 28.

Jakab Ádám András
polgármester

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Hortobágy Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Hortobágy Község Önkormányzata Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 41/2023. (III. 28.) Hö. számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

2023. március 28.

Jakab Ádám András
polgármester

